

Тема. Барвиста магія народного малярства.

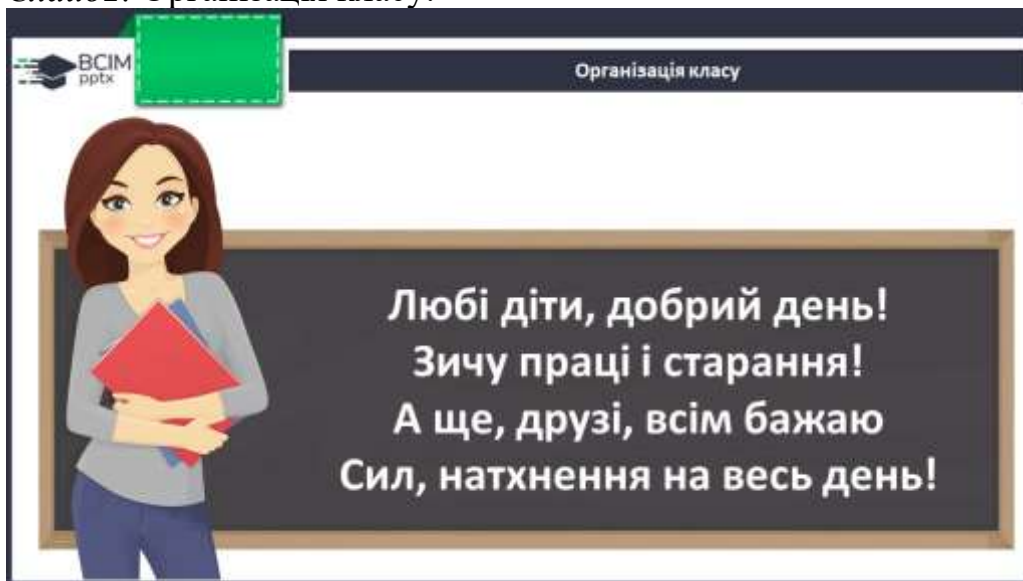
Традиції українського народного малярства. Петриківський розпис. Самчиківський розпис. Симетрична та асиметрична композиція.

Мета: Створення квіткової композиції за традиціями українського народного малярства з використанням мотивів петриківського або самчиківського розпису, прийомів стилізації (акварель, гуаш).

Опорний конспект уроку

1. Мотивація навчальної діяльності.

Слайд2. Організація класу.

2. Актуалізація опорних знань.

Слайд3. Прочитайте вірш В. Міщенка «Петриківка».

Слайд4. Поміркуйте. Дайте відповідь на запитання.

ВСІМ ррtх

Поміркуйте.

Які асоціації у тебе виникають при слові петриківка?

Про який вид народного мистецтва йдеться?

Що ти вже про нього знаєш? А може, і вмієш малювати?

3. Вивчення нового матеріалу.

Слайд5-10. Слово вчителя.

ВСІМ ррtх

Слово вчителя

Різноманітним народним малярством, популярним способом декоративного оздоблення предметів побуту та житла є народний розпис. Здавна українці розмальовували печі в хатах, різні вжиткові речі — скрині, посуд.

ВСІМ ррtх

Слово вчителя

Пізніше виникло станкове малювання, вже не пов'язане з побутом. Зокрема, це петриківський декоративний розпис, який внесений до Списку світової спадщини ЮНЕСКО.

Розпис виник у дивовижному за красою природи краї, у селі Петриківка на Дніпропетровщині. Сюди здавна з'їжджалися на ярмарок, щоб придбати дерев'яний і керамічний посуд, скрині, музичні інструменти, прикрашені орнаментами, які утворювали симетричні («вазон», «букет») або асиметричні («гілочка») композиції.

Удивляючись в яскравий за кольором малюнок народних художників, ми ніби відчуваємо аромати трав, квітів, ягід. Мов за помахом руки майстра-чарівника розпускаються дивовижні квіти, палають стиглі кетяги калини, злітають чарівні птахи та мандрують дивовижні звірі.

Олена Дзень.
Триптих «Свято врожаю» (фрагмент)

Оригінальний самчиківський розпис (від села Самчики на Хмельниччині) також сповнений українського колориту, проте має свої відмінні особливості, насамперед сюжетність.

Слово вчителя

В основі композицій покладено різні мотиви: рослини, зазвичай квіти («вазон», «дерево життя»), птахи, (соловей, лелека, сорока, ластівка, сова, голуб, лебідь), рідше тварини (коні, олені, собаки, коти, лисиці, зайці, білки), іноді люди — козаки або україночки. Лінії цього розпису зубчасті, звивисті, загострені, ніби схожі на полум'я.

Слайд 7. Завітайте на сайти, де початківці вивчають секрети петриківки.

Завітайте на сайти, де початківців навчають секретів петриківки.

Натисніть для переходу за посиланням

<https://www.supercoloring.com/ru/raskraski/petrikovskaya-rospis?colore=online>

Слайд 13-16. Слово вчителя.

Слово вчителя

Українські традиції народного малювання передавалися з покоління в покоління. На основі цих традицій сформувалося професійне мистецтво. Картини відомих українських майстринь вражають оригінальністю, буйством фантазії, багатством палітри. Творити красу, творити для людей — у цьому вони бачили сенс свого життя.

Розкажіть, які почуття викликають ці дивовижні яскраві квіти.

Композиціям Ганни Собачко-Композиція майстрині динамічна чи статична?

кольором, їх нав'язно давніми мотивами й водночас вони співзвучні сьогоденню.

Ганна Собачко-Шостак. Шпаківня

Творчості Катерини Білокур із села Богданівка, що на Полтавщині, притаманна яскрава індивідуальність. В основному художниця малювала квіти, нерідко поєднуючи в одній картині весняні та осінні. Окрім квітів, у творчій спадщині художниці є пейзажі та портрети.

Три картини Білокур — «Цар-Колос», «Берізка» і «Колгоспне поле» — було включено до експозиції Міжнародної виставки в Парижі (1954). Тут їх побачив видатний іспанський художник Пабло Пікассо. Увесь світ облетіли його слова: «Якби ми мали художницю такого рівня майстерності, то змусили б заговорити про неї цілий світ!»

К. Білокур. Цар-колос

Які з квітів, зображених на картині, ви знаєте?

Які кольори використовує художниця, як їх поєднує?

У чому полягає оригінальність композиції К. Білокур. Вона симетрична чи ні?

Катерина Білокур. Колгоспне поле

Слайд 18-21. До портретної галереї. Марія Приймаченко.

В основі творчості народної художниці Марії Приймаченко присутнє оригінальне відчуття природи і світу загалом. Змалку вона постійно вчилася у рідної поліської природи.

Під час споглядання її картин перед очима постає дивовижний світ звірів, фантастичних істот, птахів, квітів. Народжені творчою уявою геніальної художниці, вони глибоко споріднені з традиціями українського народного мистецтва.

На думку дослідників, Марія Приймаченко дивовижно об'єднала у своїй творчості малюнок і живопис: це і живописна графіка, і графічний живопис. Художниця мріяла: «От якби зібрати з усієї України народних майстрів, що за дива витворили б — цвів би не лише садами Київ. Будинки б сміялися до людей...».

Як, на вашу думку, майстриня досягає «сонячного» звучання кольорів у композиції?

Які почуття викликають ці дивовижні квіти?

Порівняй застосування симетрії та асиметрії у композиціях із музичними формами — двочастинною і тричастинною.

Марія Приймаченко.
Соняшники з бджолами та горохом

Слайд 22. Слово вчителя.

Народна художниця Марфа Тимченко зберігала і розвивала традиції народного мистецтва, збагачуючи їх здобутками професійної школи декоративного живопису. В основі її творчості — глибинний зв'язок з орнаментальним мистецтвом її рідного славетного села - Петриківки. У спадщині художниці можна спостерігати безкінечні варіації петриківських мотивів.

Слайд 23. Розгляньте репродукцію картини. Опишіть її.

BCIM pptx

Розгляньте репродукцію картини.

Опиши гармонію ліній і форм у зображенні птахів і квітів на картині Марфи Тимченко.

Марфа Тимченко. Райський птах

Слайд 24-25. Слово вчителя.

BCIM pptx

Слово вчителя

Традиції розпису і досвід народних майстрів часто використовуються в сучасних дизайнерських розробках. Адже петриківка, у якій втілилася душа нашого народу, — це не лише пам'ять про культуру минулого, але й сучасно і модно.

Галина Назаренко. Декоративна таріль

BCIM pptx

Слово вчителя

Сьогодні мотиви народного розпису можна побачити на стінах будинків, в інтер'єрах квартир і кав'ярень, у декорі одягу, на виробах промисловості від ужиткових предметів до автомобілів.

Слайд 26. Фізкультхвилинка.

<https://youtu.be/TXsoxScH9G0>

4. Практична діяльність учнів

Слайд27-28. Пригадайте правила безпеки на уроці.

Сьогодні

Правила безпеки на уроці образотворчого мистецтва

Роботу розпочинати лише з дозволу вчителя.

Використовувати інструмент тільки за призначенням.

Сьогодні

Правила безпеки на уроці образотворчого мистецтва

Користуватися прийомами роботи з інструментами, як показав учитель.

Тримати своє робоче місце у належному порядку.

Слайд 29. Перегляньте відео, подане за посиланням, а також послідовність виконання. Продумайте композицію, доберіть потрібний аркуш паперу. Спочатку наведіть контури майбутнього малюнка простим олівцем. Використовуйте для роботи фарби, а пензлик тримайте під кутом до аркуша паперу. Ягідки можна намалювати пальцем, а декоративні крапочки – вушними паличками. Не бійтесь експериментувати з кольорами!

<https://youtu.be/nc5yFzQ5Xwc>

Послідовність виконання

-
-
-
-
-
-

Слайд 29. Продемонструйте власні роботи.

5. Закріплення вивченого.

Слайд 30-31. Мистецька скарбничка.

Мистецька скарбничка

Декоративний розпис — спосіб декорування предметів ужитку, інтер'єрів та екстер'єрів в архітектурі.

Мистецька скарбничка

Симетрія — розміщення однакових частин цілого щодо центру, середини. Відсутність симетрії — це асиметрія.

6. Підсумок.

Слайд 33-34. Узагальнюємо, аргументуємо, систематизуємо.

Узагальнюємо, аргументуємо, систематизуємо

Які представники та представниці українського народного малярства вам відомі?

Звідки черпали насагу майстри та майстрині петриківського і самчиківського розписів?

Знайдіть на поданих у підручнику ілюстраціях характерні елементи петриківського розпису: «зернятко», «бігунець», «колосок», «цибулькун», «листя», «ягідку». У вільний час потренуйтеся їх малювати.

Фантазуємо, експериментуємо, діємо

Пофантазуйте і запропонуйте ідеї (ескізи) осучаснення середовища школи елементами петриківського або самчиківського розписів. Подумайте, як краще розташувати ці мотиви на стінах будівлі, на книжкових шафах, столах у їдальні. Можливо, такими ідеями зацікавляться сучасні дизайнери та дизайнерки.

7. Рефлексія.

Слайд 26. Рефлексія.

Рефлексійна мішень. «Влучи» цеглинкою LEGO в мішень та оціни урок.

Yellow	= 1
Green	= 2
Blue	= 3
Orange	= 4
Red	= 5

Виконані роботи можна надіслати:

1. На освітню платформу для дистанційного навчання **HUMAN** або
2. На електронну адресу **evgeniyaeseniya@gmail.com**

Не забувайте вказати своє прізвище та ім'я, клас, дату проведення уроку.

Бажаю плідної праці!